

LITERATURA

- CHRISTENSEN K. I. 1992. Revision of *Crataegus* Sect. *Crataegus* and Nothosect. *Crataeguineae* (*Rosaceae-Malioidae*) in the Old World. – Syst. Bot. Monogr. **35**: 1–199.
- KONDRACKI J. 1998. Geografia regionalna Polski. s. 441. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- SENETA W. 1994. Drzewa i krzewy liściaste **2**. s. 294. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- ZIELIŃSKI J. 2004. The genus *Rubus* (*Rosaceae*) in Poland. – Polish Bot. Stud. **16**: 1–300.

ANNA SOŁTYS, *Ojcowski Park Narodowy, PL-32-047 Ojców 13, Polska; e-mail: annasoltys@interia.pl*

Przyjęto do druku: 25.05.2005 r.

Kolejne stanowiska *Campylopus introflexus* (Bryopsida, Dicranaceae) w województwie śląskim

Campylopus introflexus (Hedw.) Brid. (krzywoszczec przywłoka) jest neofitycznym mchem w brioflorze Polski. Pochodzi z południowej półkuli, gdzie w strefie umiarkowanej ciepłej jest gatunkiem pospolitym (OCHYRA 1983).

Na terenie naszego kraju został odnaleziony po raz pierwszy w 1986 r. (LISOWSKI & URBAŃSKI 1989), po około 30 latach od pojawienia się na zachodzie kontynentu europejskiego. Od tego czasu briolodzy z uwagą śledzą jego ekspansję na wschód, publikując kolejno odkrywane stanowiska, których jest już ponad 40. *Campylopus introflexus* występuje obecnie najprawdopodobniej na terenie całej Polski, o czym świadczą jego stanowiska na Płaskowyżu Kolbuszowskim w południowo-wschodniej Polsce (FOJCIK & GUMIENIAK 1999) oraz w obwodzie kaliningradzkim w Rosji (RAZGULYAEVA i in. 2001). W górach najwyższe stanowisko znajduje się na wysokości około 600 m n.p.m. w Beskidzie Małym (STEBEL 1995).

Na terenie województwa śląskiego po raz pierwszy odnaleziony został w dniu 01.11.1994 na obrzeżach nieczynnych wyrobisk gipsu w miejscowości Czernica na Płaskowyżu Rybnickim (STEBEL 1997a). Z omawianego obszaru do tej pory znany był łącznie z 7 stanowisk (STEBEL 1995, 1997a,b, 2002, 2003; FOJCIK & STEBEL 2001; PARUSEL i in. 2000).

W latach 2002–2004 odkryto kolejne stanowiska *Campylopus introflexus* w województwie śląskim.

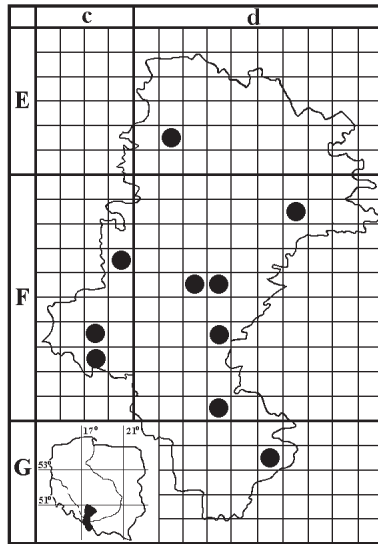
1. Wyżyna Woźnicko-Wieluńska, Obniżenie Liswarty-Prosny, Łębki (gm. Herby). Kwadrat ATMOS **Ed 81**. Na humusowej glebie w darni z *Polytrichastrum longisetum* na skraju lasu mieszanego, przy południowo-wschodniej granicy rezerwatu „Cisy w Łębkach”, bez sporogonów, (leg. A. Stebel & J.B. Parusel 16.08.2002, SOSN; leg. B. Fojcik 16.08.2002, KTU).

2. Wyżyna Śląska, Płaskowyż Rybnicki, Rydułtowy. Kwadrat ATMOS **Fc 68**. Obficie na wilgotnej skarpie porośniętej luźną roślinnością trawiastą w zachodniej części wyrobisk gliny obok cegielni, bez sporogonów (leg. A. Stebel 27.10.2003, SOSN).

3. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Wyżyna Częstochowska, Kroczyce. Kwadrat ATMOS Fd 16. W darni *Pleurozium schreberi* na piaszczystej glebie w suchym borze sosnowym, przechodzącym lokalnie w śródleśną murawę psammofilną, bez sporogonów (leg. B. Fojcik 16.09.2003, KTU).

4. Karpaty Zachodnie, Beskid Wysoki, między Sopotnią Wielką a Sopotnią Małą (gm. Jeleśnia). Kwadrat ATMOS Gd 15. Wilgotny humus w płacie gospodarczo użytkowanego boru świerkowo-sosnowego otoczonego zatorfieniami, bez sporogonów, 530 m n.p.m. (leg. A. Stebel 17.08.2004, SOSN). *Campylopus introflexus* tworzył darnie na powierzchni około 1 m². Na uwagę zasługuje także obfite występowanie na tym samym stanowisku *Campylopus flexuosus* – gatunku znanego z niewielu stanowisk w Polsce (RUSIŃSKA 1995), nie podawanego do tej pory z Beskidu Wysokiego.

Aktualne rozmieszczenie *C. introflexus* w województwie śląskim przedstawiono na rycinie 1.



Ryc. 1. Aktualne rozmieszczenie *Campylopus introflexus* (Hedw.) Brid. w województwie śląskim

Fig. 1. Current distribution of *Campylopus introflexus* (Hedw.) Brid. in Silesia Province

Summary. Another localities of *Campylopus introflexus* (Bryopsida, Dicranaceae) in Silesia Province (S Poland). In the years 2002–2004 four new localities of *C. introflexus* (Hedw.) Brid. were discovered in the area of Silesia Province. It was found in clay-pit (Rydułtowy, Silesian Upland), humic soil in *Picea abies-Pinus sylvestris* managed forest (between Sopotnia Wielka and Sopotnia Mała, Beskid Wysoki Mts), humic soil on bank of wet mixed forest (Łebki, Obniżenie Liswarty-Prosny Basin) and on sandy soil in pine forest (Kroczyce, Krakowsko-Częstochowska Upland). At present, in Silesia Province 11 localities of this species located in 10 ATMOS grid squares are known (Fig. 1).

LITERATURA

- FOJCIK B. & GUMIENIAK A. 1999. Stanowisko *Campylopus introflexus* (Musci, Dicranaceae) na Płaskowyżu Kolbuszowskim (Kotlina Sandomierska). – *Fragm. Flor. Geobot. Ser. Polonica* 6: 288–290.
- FOJCIK B. & STEBEL A. 2001. Struktura ekologiczna i przestrzenna brioflory miasta Katowice. – *Materiały Opracowania Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska w Katowicach* 5: 1–128.

- LISOWSKI S. & URBAŃSKI P. 1989. *Campylopus introflexus* (Hedw.) Brid. – nowy gatunek dla brioflory polskiej. – Bad. Fizjogr. Pol. Zach. Ser. B – Botanika **39**: 181–183.
- OCHYRA R. 1983. Mszaki synantropijne. – Wiad. Bot. **27**(1): 31–44.
- PARUSEL J. B., STEBEL A. M. & STEBEL A. 2000. Rezerwat przyrody „Żubrowisko”. – Przyr. Górn. Śl. **19**: 16.
- RAZGULYAeva L. V., NAPREENKO M. G., WOLFRAM CH. & IGNATOV M. S. 2001. *Campylopus introflexus* (*Dicranaceae*, *Musci*) – an addition to the moss flora of Russia. – Arctoa, a Journal of Bryology **10**: 185–188.
- RUSIŃSKA A. 1995. New locality of *Campylopus flexuosus* (*Musci*, *Dicranaceae*) in West Pomerania and a review of its distribution in Poland. – Fragn. Flor. Geobot. **40**(1): 305–309.
- STEBEL A. 1995. *Campylopus introflexus* (*Musci*, *Dicranaceae*) found in the Carpathians. – Fragn. Flor. Geobot. **40**(2): 909–911.
- STEBEL A. 1997a. Mszaki Rybnickiego Okręgu Węglowego. – Fragn. Flor. Geobot. Ser. Polonica **4**: 121–233.
- STEBEL A. 1997b. Stanowisko *Campylopus introflexus* (*Musci*, *Dicranaceae*) w Katowicach (Wyżyna Śląska). – Fragn. Flor. Geobot. Ser. Polonica **4**: 388–389.
- STEBEL A. 2002. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXXII. No. 851–900. Medical University of Silesia in Katowice, Katowice.
- STEBEL A. 2003. Musci Macroregioni Meridionali Poloniae Exsiccati. Fasc. XXXV. No. 1001–1050. Medical University of Silesia in Katowice, Katowice.

ADAM STEBEL, *Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej i Ziolarstwa, Śląska Akademia Medyczna w Katowicach, ul. Ostrogórska 30, PL-41-200 Sosnowiec;*

BARBARA FOJCIK, *Katedra Botaniki Systematycznej, Uniwersytet Śląski w Katowicach, ul. Jagiellońska 28, PL-40-032 Katowice.*

Przyjęto do druku: 14.12.2004 r.